HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הסס קיימא. בלשכת הגזית כדקאמרת שיאיימו עליה ב"ד הגדול ולשכת הגזית בעזרה היתה חליה בקודש וחליה בחול כדאמר ביומא פרק שני (דף כה.): **ומחתינן לה.** מכל הר הבית לאחר שיאיימו עליה: **כדי לייגעה.** ותלאה מן המיס ותודה כשתראה בצרתה:

מסיעין היו את העדים. שמעידים עדות נפשות וכשבודקין אותן היו מסיעין אותן מפינה לפינה ומלשכה ללשכה: **לפני ה'.** והוא הפתח שבו דרך כניסה ויציאה לכל בתי עזרה: **לקורבנייהו.** כשמקריבים את קרבן קייסה לטהרה בתילת קדשים ומלוה על האדם שיעמוד ויאמור על קרבנו ונפקא לן בספרי (ו) מתאמרו להקריב לי במועדו (במדבר כח) ומי שיכול ליכנס בעזרה נכנס ואלו שלא היו יכולות מפני שהיו מחוסרות כפרה עומדות בחלל שער נקור שלא נתקדש: **זכין וזכות נמי.** כשמקריבין (ז) קרביהם הן מחוסרי כפרה ואינן יכולין ליכנס: **אלא יהא לבה גם בחבירתה.** שמא האחת עומדת על בוריה ואינה מודה לומר טמאה אני וחברתה שהיא טמאה רואה את זו שאינה מודה וסובלת את בושתה ולבה מתגבר עליה לעשות כמו זו ואינה מודה: **לא מן השס הוא זה.** לא זהו הטעם שאמרת העיקר הנאמר בדבר: (ח) **אוסה.** (ט) **והשביע אותה הכהן:** ר"ש יהיב טעמי לקראי בב"מ (דף קטו.) דקא אמר לא תחבל בגד אלמנה (י) בעניה נאמר ולא בעשירה דטעם המקרא שאם אתה ממשכנה ואתה חייב להחזיר לה ואתה נכנס אחרית ליטלו וערבית להחזירו משיאה שם רע בשכינותיה: **מאי ביניייהו.** בין רבי יהודה לרבי שמעון אי משום לבה גם בה ואי משום גזירת הכתוב: **איכא ביניייהו.** אשה שאנו רואים בה שהיא רוחתת מאימת המיס ואינה מודה למ"ד שלא יהא לבה גם בה זו אנו רואין אתין לבה גם בה ומאן דלא דריש טעמא דקרא אלא גזירת הכתוב אין משקין עמה אחרת: **ורוחתה מי משקין.** עמה אחרת נהי דאין לבה גם בה האיכא משום עשיית מצות חבילות כדתניא כו': **חבילות חבילות.** שנראה כמי שהיו עליו למשאו וממהר לפרק משאו: **בהן אחד.** הוי חבילות וכן לגבי עבדים בב"ד אחד ובאחדון אחד: **ופרע.** בכל מקום לשון גילוי הוא: **גופה מנין.** כדתנן מגלה את לבה: **סותר את שערה.** מרבה בגילויה שסותר קליעתה: **חייש להרהורא.** שלא יתנו הרואין את לבם בה: **האיש מכסים אותו.** כשנסקל: **פרק אחד.** חתיכת בגד מלפניו ושאר כל גופו ערום: **שהוה ערום.** אחוריה ופניה שבית הבשת נראה משני לדדין: **הכא היינו טעמא דר' יהודה שמא תלא מב"ד ובאה.** שטהורה תמצא ולא יבדקוה המיס ויתגברו בה ויהיו רודפים אחריה כל ימיה: **פרחי כהונה.** נקט על שם שהיו מצויין בעזרה יותר משאר העם: **וכי חיישא לאגרוייי באחרנייתא.** על ידי שראו את זו ערומה מתגרה יצרם בנשים אחרות: **גמירי.** מסורת בידי מרבותי: **דרבנן אדרבנן לא קשיא.** בתמיה. דשניא רבי יהודה ולא חיישת לשנויי דרבנן: הכא

ויתגרו בה פרחי כהונה. תימה כיון דלאו חובה לאנשים לראותה יתלו סדין של בוץ בינה לבין האנשים ויסתור שערה כדאמר קרא ואי משום כהן המשקה אותה יהפוך פניו לצד אחר והכי תני בספרי בהדיא ופרע את ראש האשה סדין של בוץ פורש בינו לבין העם כהן פונה לאחוריו ופורעה כדי לקייים בה מצות פריעה ולרבי יהודה נמי נעשה כך וי"ל לר' יהודה אם היו פורסין סדין בינה לבין האנשים לא היה מיוחל כל כך בפני הנשים כמו באנשים שאין אשה בושה מפני חבריותיה ולא יוסרו: **גמירי אין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות.** מקשי' מפרק אין דורשין (חגיגה יא.): דאמר עריות בין בפניו בין שלא בפניו נפיש יצרייהו ולא קשיא מידי דהתם ה"פ מאחר שראה הערוה פעם אחת שוב מהרהר אחריה לעולם אפי' שלא בפניה אבל מחמת שראה הנסקלת ערומה אינו מהרהר אחר אחרת: ואחר

ששים משקין את הסוטות. בתוספתא (פ"ח) שנא' (מלכים ח ח) את אשר יחטא איש לרעהו ונשא בו אלה להאלותו ובא אלה לפני מזבחך בבית הזה וכו' להרשיע רשע ולצבות בטנה ולהצדיק צדיק [לתת לו כלדקתו שנאמר ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא] ונקתה ונזרעה זרע היא עומדת מבפנים והכהן עומד מבחוץ שנאמר והעמיד הכהן את האשה לפני ה' האשה לפני ה' ואין כהן לפני ה': **אין** משקין שתי סוטות באחת.

גרשה לפרש שיעמיד שתיהן בעזרה בבת אחת להשקותן אע"פ שאין שותות כאחת וכן רציעה ובתוספתא דפרה (פ"ג) תנא נמי אין שתי פרות נעשות כאחת משנעשית אפר מביא אחרת ושורפה על גבה ותימה וכי היה אוסר בכה"ג לשחוט שני זבחים כאחד כגון שני עולות או שני חטאות שיעמיד שניהן בעזרה ושחוט ל' ואחר כך ישחוט השני והא דאמרי' בפ"ב דשחיטת חולין (דף כט: ושם) תזבחהו שלא יהא ל' שוחט שני זבחים מיירי שיחתוך שני לוארין כאחד דאיכא איסור דאורייתא אבל בכה"ג לא מיירי התם ובפ' נערה המאורסה (נדרים עג.) בנדרים בעי מהו שיפר אדם לשתי נשיו כאחד אותה דוקא או לאו דווקא ופשיט להו מהכא:

איכא בינייהו רותתת. גרשה דהוה מצי למימר איכא ביניייהו אשה אחרת שאינה סוטה לר' שמעון מותר לר' יהודה אסור להעמיד אצלה שום אשה בשער נקור (יומא דף מב:) דאמר בפרק טרף בקלפי דלפליגי נמי הכי רבי ורבי שמעון בקרא דוהוליא אותה דכתיב גבי פרה ואמר איכא ביניייהו חמור דלרבי דאמר אותה לבדה אסור להוליא עמה חמור: **והא** אין עושין מצות חבילות. תימה מאי פריך והלא אין עושין מצות חבילות ליכא אלא איסור מדרבנן משום דמיחזי עליה כמשא ואינהו פליגי בקראי:

כאן בשני כהנים. רש"י פירש וכן גבי עבד בב"ד אחד ואחדון אחד ותימה והא טעמא ב' מצורעין דמי לשני עבדים של שני בני אדם: **והכהן** אוחז בבגדיה. בפרק אלו הן הלוקין (מכות דף כב:) תניא נמי הכי חזן הכנסת אוחז בבגדיו כו' וגרשה משום דכתיב בו ונקלה מצוה לגוזלו בתוספתא (פ"ח) כהנים מטילים גורלות וכל מי שיעלה גורלו אפילו כ"ג יולא ועומד בלד סוטה ואוחז בבגדיה: (ו) **אם** היה לבה נאה. אע"ג דגזירת הכתוב הוא שב ואל תעשה לאו מיעקר הוא כדאיתא פ' האשה רבה (יבמות 5.): **האיש** נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה. תימה מאי קשיא לרבנן אדרבנן והא מפרש טעמא בפרק גנבי הדין (סנהדרין דף מה.) משום דכתיב אותו בלא כסותו ואין אותה בלא כסותה א"כ למה היה לנו לגזולה מאחר שהכתוב אומר שלא לגזולה אם היינו מגזולין אותה א"כ אנו עוקרין הכתוב בידים י"ל בין לר' יהודה בין לרבנן דאותו לא בא אלא למעט על הכסות שלו הילכך לרבנן לא שמענו מן התורה מה דינה והרשות ביד בית דין לעשות כמה שירצו ובגמרא מפרש במאי פליגי להכי קשיא לרבנן אדרבנן כיון דלא חיישינן להרהורים היה לנו לגזולה משום יסור:

ויתגרו בה פרחי כהונה. תימה כיון דלאו חובה לאנשים לראותה יתלו סדין של בוץ בינה לבין האנשים ויסתור שערה כדאמר קרא ואי משום כהן המשקה אותה יהפוך פניו לצד אחר והכי תני בספרי בהדיא ופרע את ראש האשה סדין של בוץ פורש בינו לבין העם כהן פונה לאחוריו ופורעה כדי לקייים בה מצות פריעה ולרבי יהודה נמי נעשה כך וי"ל לר' יהודה אם היו פורסין סדין בינה לבין האנשים לא היה מיוחל כל כך בפני הנשים כמו באנשים שאין אשה בושה מפני חבריותיה ולא יוסרו: **גמירי אין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות.** מקשי' מפרק אין דורשין (חגיגה יא.): דאמר עריות בין בפניו בין שלא בפניו נפיש יצרייהו ולא קשיא מידי דהתם ה"פ מאחר שראה הערוה פעם אחת שוב מהרהר אחריה לעולם אפי' שלא בפניה אבל מחמת שראה הנסקלת ערומה אינו מהרהר אחר אחרת:

התם קיימא אדמסקינן לה ומחתינן לה כדי לייגעה (ח) דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר בית דין מסיעין את העדים ממקום למקום כדי שתטרף דעתן עליהן ויחזרו בהן: ששים משקין את הסוטות וכו': בשלמא סוטות דכתיב [1] והעמיד הכהן את האשה לפני ה' מצורעין נמי דכתיב [2] והעמיד הכהן המטהר וגו' אלא יולדת מאי טעמא אילימא משום דאתיין וקיימין אקורבנייהו דתניא (ט) [3] אין קרבנו של אדם קרב אלא אם כן עומד על גביו אי הכי זבין וזבות נמי [4] דאה"נ (י) ותנא חדא מינייהו נקט ת"ר (כ) [5] אין משקין שתי סוטות כאחת כדי שלא יהא לבה גם בחבירתה רבי יהודה אומר לא מן השם הוא זה אלא [6] אמר קרא [7] אותה לבדה ות"ק הכתיב אותה ת"ק ר"ש היא (כא) דדריש טעם דקרא ומה טעם קאמר מה טעם אותה לבדה כדי שלא יהא לבה גם בחבירתה מאי בינייהו איכא בינייהו רותתת ורותתת מי משקין והא אין עושין מצות חבילות חבילות (כב) דתנן אין משקין שתי סוטות כאחת [8] ואין מטהרין שני מצורעין כאחת [9] ואין רוצעין שני עבדים כאחת (כג) ואין עורפין שתי עגלות כאחת (כד) לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות אמר אביי ואיתימא רב כהנא לא קשיא (כה) כאן בכהן אחד כאן בשני כהנים: והכהן אוחז בבגדיה: תנו רבנן [10] ופרע את ראש האשה אין לי אלא ראשה גופה מנין ת"ל האשה אם כן מה ת"ל ופרע את ראשה מלמד שהכהן סותר את שערה: ר' יהודה אומר אם היה לבה וכו': (כו) למימרא דר' יהודה חייש להרהורא ורבנן לא חיישי והא איפכא שמעינן להו דתניא האיש מכסין אותו פרק אחד מלפניו והאשה שני פרקים אחד מלפניה ואחד מלאחריה מפני שכולה ערוה דברי רבי יהודה וחכ"א [11] האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה אמר רבה הכא טעמא מאי שמא תצא מב"ד זכאית (כז) ויתגרו בה פרחי כהונה התם הא (כח) מסתלקא וכי תימא אתי לאיגרויי באחרניית' האמר (כט) רבא גמירי דאין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות אמר רבא דר' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן ל"ק אלא אמר רבא (ל) דר' יהודה אדר' יהודה ל"ק כדשנין דרבנן

עין משפט נר מצוה

מו א מיי' פ"ג מהל' סוטה הל' ג סמג עשין מז:

מז ב מיי' פ"ח מהל' עדות הלכה ד:

מח ג מיי' פ"ו מהלכות כלי המקדש הל' ח:

מט ד מיי' פ"ד מהל' מחוסרי כפרה הל"ב:

נ ה ו מיי' פ"ד מהל' סוטה הלכה ב:

נא ז מיי' פי"ח מהל' טומאת צרעת הל"י:

נב ח מיי' פ"ג מהל' עבדים הלכה ט:

נג ט מיי' פ"י מהל' רוצח הלכה ה:

י מיי' שם [ופי"ח מהל' טומאת צרעת הל' ו ופ"ג מהל' עבדים הל' ט]:

נד כ מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה ח סמג עשין קנ:

תורה אור השלם

1. וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְיָ וּפָרַע אֶת רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרֲרִים:

במדבר ה יח

2. וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן הַמְטַהֵר אֵת הָאִישׁ הַמִּטַּהֵר וְאֹתָם לִפְנֵי יְיָ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

ויקרא יד יא

3. וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב אִישׁ אֹתָךְ וְאִם לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרֲרִים הָאֵלֶּה:

במדבר ה יט

מוסף רש"י

מסיעין את העדים. קודם קבלת עדות ממקום למקום ומחדל לחדל, כשבאין להעיד אומרים לסס לא נקבל כאן אלא כאן, וכן משס למקום אחר (סנהדרין לב:). **שלא יהא לבה גם בחבירתה.** תוהיל ויש לס חביכתה, אומרת מה בכך אס אשתה גם אני (נדרים עג.). **חבילות חבילות.** למיחזי עליה כמשאו (רשב"ם פסחים קב:). **חייש להרהורא.** שמא יתנו בה עיניהס ויבואו לידי הרהור (סנהדרין מה.). **פרק אחד.** לומר מעט ממנו מלפניו, וי"ל פרק חתיכת בגד, ולשון פרק בתרגוייהו לישני טוונלי"ן (שם).

תוספות שאנץ

אתיין וקיימן אקרבנייהון שמקריבין קיניהן לטהרן באכילת קדשים ומצוה על האדם שיעמוד וישמור על קרבנו ונפקא לן בספרי מתשמרו להקריב לי במועדו ומי שיוכל ליכנס לעזרה נכנס ואלו שלא היו יכולות מפני שהן מחוסרו' כפרה עומדות בחלל שער נקנור שלא נתקדש ל"ה. מכסין אותו פרק אחד כשנסקל חתיכת בגד מלפניו. ויתגרו בה פרחי כהונה. פ"ה פרחי כהונה לאו דוקא אלא נקט אותם על שהן מצויין בעזרה יותר משאר בני אדם:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה איכא וכו' נקור והכי נמי אמר בפרק טרף וכו' ר' יהודה ור' שמעון וכו' דלר' יהודה דאמר אותה:

גליון הש"ס

גמ' אין משקין שתי סוטות. עיין נדרים דף עג ע"א: **שם** כאן בכהן אחד. עיין מג"א סימן קמז ס"ק יא: **שם** דר"י אדר"י לא קשיא. פסחים יח ע"א כתובות כד ע"א: **רש"י** ד"ה אותה **והשביע** אותה הכהן. נדרים דף עג ע"א איתא בהך ברייתא משום שנאמר **והשקה** אותה לבדה (ובקרא לא כתיב אותה) ופי' הר"ן שם כיון דכתיב והשקה בתמיה ה' הוי כאילו כתיב אותה וא"כ הכא נמי בתה דאמרינן אמר קרא אותה היינו על ידי מפיק ה' דוהשקה. אבל ברא"ש שם וכן בפי' המכונה בשם רש"י איתא משום שנאמר **והשקה** לבדה והיינו מדכתיב במפיק ה' וא"כ י"ל דדמיק לומר דקולא הש"ס זה בלשון אמר קרא אותה מש"ה פי' רש"י הכא דהיינו קרא והשביע אותה והוי הכא ברייתא אחריתא וכרמב"ם איתא שנאמר **והעמיד** אותה הכהן והיינו ע"כ מדכתיב **והעמידה** במפיק ה' הוי כאילו כתיב אותה וקשה אמאי נעוה ממאי דמפומיה בברייתא שנאמר **והשקה**. ובשיורי כנס"ג א"ח בסוף הספר בלשונותיו על המרמב"ם כתב דל"ל ברמב"ם והקריב אותה. וא"כ י"ל דהרמב"ם ס"ל דבברייתא דהכא דנקט אמר קרא אותה היינו קרא דוהקריב אותה:

BEN YEHUDA PROJECT